

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Un amestec al Papei în chestiunile noastre interne ?

Am atras atenția conducătorilor bisericii și statului asupra unei anomalii grave, sub povara căreia vieța sufletească a românilor ardeleni este osândită să sufere și astăzi ca și pe timpul ungarilor, și împotriva căreia ceream să se ia de urgență măsurile, pe cari cea mai elementară legalitate nu numai că le admite, dar chiar le impune.

Am cerut, la timp, ca guvernul să ia măsurile necesare în chestiune.

Nu s'a luat însă nici o măsură, cu toate demersurile pe cari le-a făcut în această chestiune Sinodul eparhiei Clujului.

Chestiunea a fost tratată de mine într'o broșură intitulată: „Necesitatea revizuirii radicale a situației confesiunilor din Transilvania (Cluj 1923) și apoi într'o lucrare mai mare sub titlul: „Catholicismul unguresc în Transilvania și Politica religioasă a Statului român“. Reese din aceste lucrări, că statul român, în baza legilor moștenite dela unguri, este în drept să facă o nouă distribuie a acelor biserici catolice din Transilvania, cari sunt, sau au fost proprietatea „Fondului de studii“, sau cari au fost în folosința anumitor ordine religioase aduse de stat și întrebuințate pentru scopurile acestuia.

O parte a acestor biserici trebuie să revie nevoilor sufletești ale populației majoritare ardeleni, cari veacuri de-a rândul a fost exclusă dela orice posibilități de afirmare și din agonia căreia s'a făcut direct sau indirect, și o parte a acestor biserici.

Această teză generală, sprijinită pe dovezi istorice și juridice, am aplicat-o în special la două biserici din Cluj, cerând, ca dacă nu amândouă, cel puțin una din ele, a Uni-

versității, să fie atribuită românilor. Cu privire la aceasta din urmă, am dovedit cu însăși Cartea funduară, că a fost luată în mod fraudulos de către statul româno-catolic ardelean dela „Fondul de studii“, care este al statului, așa că guvernul este în drept să dispună de ea, fără de a recurge la nici o altă măsură, decât la anularea transcrierii ei ilegale atât ca formă, cât și ca fond, pe numele actualului deținător.

Deși dovezile expuse n'au putut fi infirmate de unguri, totuși guvernul nostru n'a avut curajul să întreprindă nimic pentru repararea, măcar în parte, a marilor nedreptăți săvârșite veacuri de-a rândul față de noi și a ilegalității patente, sub care suferim și astăzi.

Dar dacă chestiunea s'ar fi redus numai la atâta, ea n'ar fi încă propriu zis alarmată. Paralel, însă, cu tembelismul organelor noastre de stat s'a produs un fapt, care este de natură de a ne umplea de o legitimă îngrijorare. În adevăr, în vreme ce guvernul manifesta o atitudine lipsită de orice precizie și îndrăzneală, conducătorii bisericii catolice au știut să profite de această stare de lucruri și să întărească și mai mult catholicismul de cum fusese până aci. Astfel, ei văzând că autoritățile de stat nu se mișcă în favorul elementului ortodox, au profitat de ocazie și au dat Românilor greco-catolici din Cluj două biserici romano-catolice, așa că astăzi ortodoxii au o singură bisericuță la marginea orașului, în vreme ce uniții dispun de trei biserici, grație solitudinii șefului lor religios dela Roma, care, văzând că în România nu sunt stăpâni, a luat el asupra sa rolul de a dispune asupra bisericilor din capitala Ardealului.

Faptul acesta este cu atât mai grav, cu cât el constituie începutul unui amestec al Pa-

pei în chestiunile bisericii din Transilvania. După legile ungurești, rămase încă în vigoare în Transilvania, dreptul de a aduce în țară ordine călugărești și de a le dizolva, nu este, ca în alte țări, al Papei, ci al Regelui. Tot al acestuia este și dreptul de a dispune asupra bunurilor mobile și imobile ale ordinelor călugărești. Mai mult chiar, călugării erau opriți, sub pedeapsa de moarte și a pierderii bunurilor, de a primi ordine dela superiorii lor din Roma (vezi mai pe larg în cartea mea: Catolicismul unguresc în Transilvania, pag. 200.

Cu toată evidența ce rezultă din legile în vigoare, Papa văzând, că la noi autoritățile de stat nu-și exercită, drepturile cari formează atribuțiile lor, s'a simțit în drept să dispue el de bunurile ordinelor călugărești din Cluj și astfel, printr'o hotărîre recentă, a cedat greco-catolicilor, nu numai biserica ordinului minorit, ci și marea mănăstire a acestuia, aflătoare în strada principală, lângă Piața Unirei, la locul cel mai de frunte. Se pare, că intenția Vaticanului este, ca pe această cale să înlesnească mutarea la Cluj a episcopului de Gherla, dând astfel catolicismului românesc posibilitatea să contrabalanseze acțiunea diecezei ortodoxe a Clujului. Evident, că din punct de vedere național, întărirea în acest fel a catolicismului, chiar în formă românească, însemnează o pagubă, pe care numai orbii nu vor s'o vadă.

Față de acest amestec al Papei, în chestiuni cari privesc statul român, opinia publică conștientă nu poate rămâne imposibilă.

Prestigiul nostru, ca stat, pe de o parte, pe de alta interesele noastre naționale și bisericești ne obligă, să cerem cu toată hotărîrea d-lui ministru al Cultelor ca să apere drepturile statului și ale elementului românesc despoiat de veacuri de arândul de către catolicismul unguresc, dispunând, pe de o parte anularea oricâci hotărîri venite dela autorități din afară de granițele țării noastre, în chestiuni cari privesc drepturi ale statului, sau ale Regelui, pe de alta regularea grabnică a chestiunii bunurilor așa zise „catolice“ din Transilvania, potrivit cu legile în vigoare și cu interesele

populației majoritare ale țării, care n'a împlo- rat timp de o mie de ani dreptatea, pentru ca nici astăzi, sub stăpânire românească, să n'o poată dobândi.

Onisifor Ghibu,

Profesor la Universitatea din Cluj,
membru corespondent al
Academiei Române.

(„Universul“.)

Inobilarea poporului nostru și schimbarea în bine a deprinderilor lui de toate zilele.*)

Iera un timp când pomul, care nu aducea roadă bună se tăia și se arunca în foc. Iera un timp, când omul pe care natura nu l'a înzestrat cu deajunse puteri fizice de traiu, iera judecat la exil și moarte. Iera un timp și nu de mult, când omul, care n'a avut norocul să se nască din o familie așa zisă nobilă, iera judecat a duce o viață el și urmașii lui, departe de mijloacele de inobilare, iera nevoit a duce viață robului, viața sclavului, atât trupește cât și sufletește.

Dacă odinioară a fost așa, azi mulțumită diferitelor genuri de cultură, căci și soarta pomului și soarta omului s'a schimbat în spre bine. Pomul care a crescut din seva sălbatecă a pământului și nu poate aduce roadă bună nu-se taie, ci se caută mijloacele necesari, prin cari în corpul pomu lui sălbatec se introduce sevă nobilă, dela care apoi se așteaptă fructe dulci și roadă bună. Tot așa se purcede la inobilarea paserilor, plantelor și animalelor.

Dacă pentru pomi, paseri, plante și animale geniul omenesc a aflat mijloacele de inobilare, cu cât mai mult nu s'a lucrat din cele mai vechi timpuri și până azi la inobilarea și perfecționarea omului. Învățătoarea vieții, istoria, ne spune, că nimeni nu se poate naște învățat, și ne mai spune că omul și omenimea a fost și este înzestrată de Dumnezeu cu facultatea de a se desvolta și că dela început omul s'a nizuț a-și susține viața și a ș-o face tot mai plăcută și tot mai perfectă. Religiiunile, moravurile, științele și artele, agricultura, industria și comerțul, cu un cuvânt întreaga noastră cultură de azi, care este rezultatul lucrării de mii de ani a geniului omenesc, nu are alt scop, decât inobilarea și perfecționarea omului. Căci oare ce sunt cavalerii și ce este cavalerismul evului mediu? Cavalerul, sau nobilimea apusului își pusă de scop, întrebuintarea puterilor sale spre fapte bune, ca apărarea credinței, a dreptății și a celor slabi. Aceștia apoi întocmindu-și viața astfel, ca să corespundă acestor idei, făcură din timpul lor un timp cu caracter religios și evlavios, îndreptând pornirile omenești spre fapte bune și plăcute lui Dzeu. Oamenii având

*) Conferință ținută de preotul : Ioan Evuțian la adunarea preoțească a despărțământului Radna, în 4-17 Aprilie 1924

exemplu bun, începură să imitează faptele bune și nobile, începură să fie mai evlavioși, să se îngrijască mai mult de internul lor de sufletul lor, începură a zidi biserici mari și frumoase, spitale și alte instituțiuni culturale și de binefacere. Spiritul religios și vitejesc al nobilimei de atunci, nu-l mărturisesc însă numai zidirile, cari înfrumșetară fața Europei, ci mai vărtos evlavia și credința de atunci o mărturisesc expedițiunile cruciate cu dorul de a ocupa locurile sfinte.

În măsura ce omenimea a înaintat în cultură s'au modificat și mijloacele de inobilare ale ei. După ce fierul roșu și apa fierbinte primele mijloace prin cari se constata adevărul și dreptatea tocără pielea mânilor într'atâta, încât cu astfel de mijloace nu se mai putu constata adevărul, omenimea recursă la alt mijloc cu mult mai înalt și cu mult mai nobil introducând spre acest scop mărturia și jurământul. De aci încolo ca mijloc de inobilare a omului intră în joc tot mai mult sufletul omului, în jurul căruia să învârtă și dela care depinde cultura și noblețta omului.

Creștinismul apoi prin învățătura lui și virtuțile lui, arată lumii clar și limpede, că în internul fie cărui om e ascunsă puterea de viață puterea de avânt și puterea de nobilitare. Și că întradevăr că de aici din internul omului din sufletul omului își ia avânt tot ce este bun și nobil putem vedea iarăși din evenimentele istoriei, care ne dovedește că până când un popor mare ori mic indiferent, a fost cu frica lui Dumnezeu, cu moravuri bune, harnic și muncitor s'a putut mândri cu fapte și nume nobil, în măsura ce aceste virtuți au scăzut, a urmat degenerarea sau nimicirea totală a respectivului popor. De aici putem vedea că trecutul nu îndreptățește la noblețta perpetuă omul după-cum nici mlădița pomul, ci pe pom fructul, pe om faptele îl îndreptătesc a purta frumoasa numire de nobil.

Poporul nostru românesc, aborigine e popor nobil. Despre strămoșii poporului nostru unul dintre cei mai mari iuriszconșulți a seculului trecut Rudolf v. Ihering a spus, că Romanii cu spada, cu crucea și cu legea ș'au câștigat nemurirea. Deci filoromânului, care dorește să vază din mlădițele gloriosului popor roman un nou popor nobil, va putea lucra cu ușurință la aceasta operă-garantate-i fiind dela început cele trei pietrii fundamentale de zidire, iubirea de patrie, credința în Dumnezeu, ordinea și respectul față de legi.

Cu toate că trecutul, per excelențiam nobil a strămoșilor noștri, ne dă un titlu de glorie, mijloacele de inobilare, pe cari trebuie să le folosim azi, nu diferă și nu pot diferi, de mijloacele altor popoare, cari nu se pot mândri cu o descendență ca a noastră, dar cari prin mijloacele ce le întrebunțează și le-au întrebunțat au ajuns pe un stadiu mai înalt pe cultură și noblețta, de cum a ajuns neamul nostru.

Sunt multe și diferite mijloacele prin cari un popor ajunge la bunăstare materială, cel mai distins și

cel mai apreciat este însă *munca*. Sunt multe și diferite mijloacele prin cari un popor ajunge la un stadiu de cultură și noblețta, nici unul însă nu e așa deducător la țintă ca educațiunea.

Poporul nostru în ceea-ce privește educațiunea, nu e nici la început, adevărat nu stă pe o treaptă așa de rudimentară, încât să ne pierdem speranța în mai bine, dar nici nu stă pe n treaptă, unde spiritul timpului de azi, pretinde să stea ori-ce popor, care are pretenziunea să se numească popor cult și civilizat. În mai puțin de jumătate de veac, de când pacea popoarelor s'a sălășluit peste țările Orientului, unde ne aflăm și noi, poporul nostru a făcut progrese uimitoare, ceea ce dovedește din partea rasei noastre o minunată mlădioșie de spirit, care îndreptățește speranțele cele mai frumoase, și ce e mai îmbucurător lucru pentru noi păstorii sufletești, e că acest dar natural s'a manifestat mai ales în partea spirituală, de ce chiar fundamentul, pe care noi avem de a zidi opera de inobilare a lui. Progresul ce literații și scriitorii noștri români l'au putut obține în nobilitarea graiului limbei și ortografiei, cari înainte numai cu câțiva zeci de ani, ierau încărcate cu străinisme, barbarisme și provincialisme, ne îndreptătesc la nădejdea, că și noi preoțimea prin o continuă muncă pastorală, vom ajunge, ca să curățim corpul poporului nostru și de astfel de păcate sau vici, cari țin în robie sufletul lui cel dornic de progres și inobilare.

Când vorbim despre educațiunea unui popor nu putem să întrelăsăm a vorbi despre două genuri de cultură, cari genuri au contribuit și contribuie și azi la nobilitarea fiecărui popor și astfel și la al nostru. Purcezând dela adevărul, că nobilitare fără cultură sufletească nu se poate; rămâne, ca educațiunea ce noi trebuie să o facem poporului nostru trebuie să fie religioasă-culturală. Și că aceste genuri de cultură sunt nedespărțite o putem vedea din viața de toate zilele trecutului și a prezentului. Oameni ajunși la bunăstare economică, lipsiți însă de cultura sufletească, nici prin fapte, nici prin graiu, nici prin purtare, nu pot dovedi, o doză de noblețta, și nici nu o vor putea dovedi, până când nu vor începe școala și educațiunea sufletului lor. Chiar și știința profană de multe-ori nu lasă în urma ei o dără de lumină din care să poți prinde totdeauna o idee de bunăstare și inobilare. Profesori, medici, advocați și magistrați, cari pe lângă toată școala ce ș'au însușit-o afară de procedurile ca le incumbă profesiunea lor nu sunt în stare să înființeze semeni și clientela îndeajuns cu ceea-ce este bun și nobil. Să ne aducem aminte de dascălii noștri, de când am fost pe băncile școlii. Câți au avut puterea de a ne transforma sufletul nostru cel încă needucat, într-unul bun și nobil? Și prin ce mijloace? Pe câți îl putem numi educatori? Și pe câți părinți sufletești? Am cutreerat cu toții diferite școli, făcându-ne cunoștință cu mulți dascăli, însă durere, că din ceata multilor profesori, numai unii și

foarte puțini au rămas întipăriți în sufletul nostru și răsar și azi luminos ori de câte-ori sufletul nostru îi recheamă și acestor profesori le purtăm respectul și azi, ca unor adevărați părinți sufletești și buni educatori, cari n'au lăsat ca sufletul nostru să se nutrească numai cu cunoștințe fizice chemice, cari la repășirea de pe băncile școlaei au și secăt, ci au înbogățit sufletul cu astfel de cunoștințe religioase-morale-sociale, cari au nobilitat și educat firea, gândirea și voința noastră. Dacă noi cari am avut fericirea a cerceta în multe școale, a asculta mai mulți dascăli și totuși nobilitarea sufletului nostru s'a putut face numai cu încetineală, cu atât mai greu se vor ajunge la rezultate bune, la poporul nostru, care are numai un dascăl și numai o școală, și cu atât mai greu va fi acolo, unde și puținul acesta lipsește.

Problema de inobilare a poporului nostru dela țară aproape cu desăvârșire e lăsată în sarcina preoțimei. Și nici nu i-se poate imputa preoțimei noastre, că pe acest tereu nu ș'a îndeplinit datorința. Că nu a putut ajunge la succese și mai mari, aceasta să poate esplica ușor, luând în seamă starea socială, culturală, în care a fost silit să trăiască popor și preot deopotrivă, neputându-se mișca nici unul nici altul, decât numai în cadrul unor legi, cari numai libere nu au fost. Educațiunea umilitoare ce a primit-o poporul nostru până aci în școală, la gară, la poștă, la judecătorie, la tribunal, la miliție, acasă și în războiu, a lăsat astfel de brazde dureroase în sufletul lui, cari numai prin mijloace noi de educație blândă, bună și părintească să vor putea vindeca. Durere însă că nici timpurile mari de prefacere, nici reformele mari, cari au atins așa de aproape viața poporului nostru cum. d. e unitatea națională, reforma agrară, școlară, bisericească, administrativă, economică, culturală, nu lasă teren liber de dezvoltare, acelora, cari tind spre idealul măreț, de a schimba în bine deprinderile de toate zilele a poporului nostru.

(Va urmă.)

Declaraarea de morți a celor dispăruți în războiul mondial.

În No. 204 din 12 Decembrie 1923 al Monitorului Oficial promulgându-se „Legea privitoare la constatarea morții prezumate a celor dispăruți în timpul războiului precum și la regularea situației juridice a patrimoniilor și a urmașilor lor“, dăm mai jos un extract din textul acestei Legi

Art. 1. Cei dispăruți în intervalul dela 13/26 Iulie 1914 și până la 1 Aprilie 1921, data trecerii armatei pe picior de pace, vor putea fi prezumați în-

cetați din viață, dacă disparițiunea va fi durat cel puțin un an dela această din urmă dată.

Aceste dispozițiuni se aplică și persoanelor cari n'au aparținut armatei.

Art. 2. Cererea pentru constatarea morții prezumate a unei persoane dispărute va putea fi făcută de orice parte interesată sau din oficiu de ministerul public. Cererea ze va adresa judecătorului de ocol în circumscripția căruia dispărutul și-a avut ultimul domiciliu și va cuprinde: numele, pronumele, meseria acestuia, cum și arătarea dovezilor pentru stabilirea temeiniciei cererii. Cererea și întreaga procedură pentru constatarea morții prezumate sunt scutite de orice taxe de timbru.

Art. 3. Judecătorul, primind cererea, va dispune afișarea ei în extract la ușa judecătoriei, a primăriei și la ultimul domiciliu, constatându-se toate acestea prin proces-verbale de agenții respectivi. Dacă pe lângă probe scrise partea invoacă și martori, judecătorul va dispune chemarea și ascultarea lor după regulile dreptului comun.

Deosebit de acestea, judecătorul din oficiu va cere relațiuni despre persoana dispărută dela autoritățile publice, cari, după cazuri, ar putea procura informațiuni necesare în cauză. După o lună dela afișarea cererii la locurile indicate, judecătorul va judeca în camera de consiliu și va pronunța în ședință publică cartea de judecată, fără drept de opoziție și cu drept de apel la tribunal în termen de 10 zile dela pronunțare. Tribunalul va judeca cu aceeaș procedură și hotărîrea sa va fi supusă numai recursului în casație, în *termin de 10 zile* dela pronunțare. Decizia Curții va fi fără drept de opoziție.

Art. 4. Prin hotărîrea care declară moartea prezumată se va stabili data morții, care în lipsă de dovezi va fi data hotărîrii primei instanțe.

Art. 5. Hotărîrea definitivă pentru constatarea morții prezumate ține loc de act de moarte și va fi înscrisă după cererea părții interesate sau din oficiu în registrul de morți. În acest scop greșierul tribunalului, este dator a trimite extract despre hotărîrea ofițerului stării civile al ultimului domiciliu al mortului în termen de 10 zile dela data când hotărîrea a rămas definitivă.

Art. 6. Pe baza hotărîrii care declară decesul prezumat al dispărutului se deschide succesiunea la data când hotărîrea a rămas definitivă.

Art. 7. Dacă dispărutul se reîntoarce sau dacă se dovedește existența lui, efectele hotărîrii prin care s'a declarat moartea prezumată vor înceta și hotărîrea definitivă va fi revizuită.

Art. 8. Soțul dispărutului, al cărui deces prezumat a fost declarat, se poate recăsători imediat după ce hotărîrea a rămas definitivă.

Căsătoria din urmă va putea fi anulată din cauză că soțul prezumat mort mai trăește.

Căsătoria anulată va produce față de soțul de bună credință și de copii efectele căsătoriei putative.

Art. 11. Hotărîrea prin care s'a respins cererea de declararea morții rămâne fără efect dacă în urmă s'ar dovedi cu acte de stare civilă decesul.

Art. 13. Cererile pentru declararea decesului prezumat pe temeiul legii de față vor putea fi introduse timp de 5 ani socotiți dela punerea în aplicare a legii de față.

„Citiți citiți, ce poate credința în Dumnezeu“.

— Reproducem din cartea preotului luminat C. Morariu din Suceava, decedat în zilele trecute câteva bucați frumoase și edificatoare și sfatuim pe ceterorii nostri să-și înpodobească sufletul cu ele. —

(Urmare.)

Vindcări minunate de boale la moaștele sf. Ioan cel Nou din Suceavă istorisite de Mitropolitul Petru Movilă.

4. Uiazdovschi.

Dela anul 1596—1606 a domnit în țara Moldovei Voevodul *Ieremie Movilă* și fratele său *George* era, pe atunci mitropolit. Un nepot al acestor frați, anume *Petru Movilă*, născut chiar în anul 1596, adică când unchiul său se suise pe tronul Moldovei, a fost dela 1633—1647 vestitul mitropolit din orașul Kiev în țara muscălească.

Iată acum ce istorisește mitropolitul Petru: El scrie că la curtea unchiului său *Ieremie* era în slujbă și un paharnic polon, anume *Uiazdovschi*, care odată a venit cu stăpânul său în ziua de sfântul Ioan cel Nou la Suceavă și au intrat în sf. mănăstire. Văzând acolo *Uiazdovschi* închinarea atâtor oameni la moaștele Sfântului l'a hulit pe sf. Ioan înaintea întregului popor, rostind cătră tovarășii săi niste cuvinte nebu-nești, ce nici nu se pot spune aici, măcar că ele au rămas scrise de fericitul mitropolit Petru și se știu și acuma. Atunci, fiind de față și *Ieremie Vodă*, a intrat, cum zice mitropolitul Petru, duhul cel necurat în paharnicul *Uiazdovschi*, l'a trântit la pământ și l'a muncit foarte, iară el striga așa de tare, încât spaimă îi cuprinse pe toți. Scoțându-l pe paharnic afară din sf. biserică, diavolul a început a'l munci și mai tare. Tovarășii hulitorului s'au dus deci la mitropolitul *George*, au căzut la picioarele lui și au cerut să se roage pentru *Uiazdovschi*, iar mitropolitul înțelegnd vina, le-a zis: „Lăsați'l puțin să se chinuiască, căci a hulit pe sfinții lui Dumnezeu și credința noastră drept-măritoare!“

După sfârșirea sf. liturgii mitropolitul a poruncit să'l întindă pe hulitorul îndrăcit pe pământ lângă

racla Sfântului și preoții au început să cânte rugăciuni, iar la urmă mitropolitul a citit asupra îndrăcitului rugăciunile sf. Vasile, și a eșit dintr'ânsul diavolul și a rămas sănătos. *Uiazdovschi* s'a rugat apoi lângă racla Sfântului, zicând: „Iartă-mă pe mine, Dumnezeu meu, și nu-mi socoti acest păcat, căci de acum nu voi huli și nici nu voi grăi de rău credința drept măritoare, ci ca pe o credință adevărată și dreaptă voi mărturisi-o înaintea tuturor. Și tu, sfinte a lui Dumnezeu Ioane, iartă-mă pe mine, că de acum înaintea tuturor și în tot locul te voi mărturisi ca pe un sfânt și făcător de minuni al lui Dumnezeu“ Eșind apoi *Uiazdovschi* din sf. biserică, toți oamenii au măr-it pe Dumnezeu și cinste au adus sfântului Ioan pentru certarea și pedeapsa cea dată hulitorului.

Mitropolitul *Petru Movilă* zice, că a auzit această minune dela părinții săi, cari au fost de față în biserica sfântului Ioan cel Nou din Suceavă, când ea s'a întâmplat, și mai zice că pe acel *Uiazdovschi* l'a văzut și el singur. La sfârșitul istorisirii acestei minuni, iată ce cuvinte mai adauge mitropolitul Petru: „Am scris aceasta, ca și hulitorii de acum ai credinței celei sfinte și ai sfinților lui Dumnezeu, văzând această minune întâmplată și temându-se de pedeapsa cea mare a lui Dumnezeu, să înceteze de a mai huli, știind că, deși este Dumnezeu îndelungat răbdător și un grabnic în răsplătirea vinei, El odată tot pedepsește, și cât este de cumplit a cădea în mâna Dumnezeului celui viu!“

5. Un ecleziarh.

Tot mitropolitul *Petru Movilă* istorisește că a auzit dela ieromonahul *Varlaam* minunea aceasta: În anul 1620, Mercuri după Dumineca mare (Pogorârea Duhului Sfânt), când s'a sărbat pomenirea sfântului Ioan cel Nou din Suceavă, oamenii, ca de obicei, au adus multe daruri la sfânt, și sărutând sfințele moaște, au dat și mulți bani. Atunci ecleziarhul, fiind învățat de diavolul, a luat o parte din banii, ce erau pe talgerul de pa racla Sfântului și i-a ascuns în punga sa. Dar abia a închis punga, și a intrat Satana într'ânsul și la trântit la pământ înaintea raclei Sfântului, strigând și curgându-i balele. Cei ce erau de față i-au dat de știre despre aceasta mitropolitului, care venind și văzându-l pe ecleziarh muncindu-se de cel rău, a zis: „Ori din moaștele Sfântului a luat, ori din banii aceștia, fără binecuvântare, s'a încumetat a face furare de cele sfinte!“ Și îndată a poruncit să-l caute, și căutându-l, au găsit nu puțini bani în punga lui. Deci părându-i rău mitropolitului, când îl vedea pe dânsul că se muncia foarte de cel rău, a început să-i citească rugăciunile de blestăm, și îndată a eșit duhul necurat și sculându-se, a căzut la picioarele arhierelui, mărturisind greșala sa și rugându-se de ertare. Iar el mult muștrându-l și dându-i oprire, l'a învrednicit de ertare.

(Va urmă.)

Sfințirea clopotelor din Cenad.

În ziua de Rusalii s'a făcut sfințirea clopotelor bisericii ortodoxă române din com. Cenadul-mare, cu toată pompa obișnuită la astfel de ocazii. Actul sfințiri la săvârșit pâr. protopop tractual dl Dr. Stefan Cioroian asistat de preotul local dl Gheorghe Ionescu, pâr. Ioan Popoviciu din Sănnicolaul-mare, Valeriu Ionescu din Bocșa-română și pâr. Sebeșan din Comloș. La acest act, însămnat pentru comuna noastră, a participat lume imensă din loc și jur. A cântat frumos corul bis. condus de inv. D. Bozian. Într'o magistrală cuvântare pâr. protopop Dr. Cioroian a arătat importanță actului, storcând lacrimi din ochi credincioșilor, îndemnând credincioși ca să fie statornici în credința lor strămoșască, după care părintele local Dl Gheorghe Ionescu în cadrul unei cuvântări înălțătoare, multămește tuturora cari au contribuit cu obolul lor, pentru realizarea visului dorit cu procurarea clopotelor, cetind cu glas înalt lista contribuinților cari au supra solvit pentru ajungerea acestui scop măreț.

Multămește P. On. dl protopop tractual precum și preoților celebranți și tutor cari prin prezența lor a ridicat nimbul serbării. Bună impresie a făcut prezența dlui primpretor Dr. Ardelean, directorul Bucurescu și not. public Galța, cari ne cruțând ostăneală au binevoit a lua parte la acest act de mare însămnătate pentru comuna noastră. Ca naș al clopotelu a funcționat harnicul econom din loc *Mia Boldovici* cu soția sa *Ioana* și fiul său *Paia*, cari din iubire față de biserica lor strămoșască pe lângă o supra solvire de 1500 Lei, tot cu aceasta ocaziune a dăruit sf. Biserici și un prapor în preț de 5000 Lei, care s'a sfințit deodată cu clopotele. Bunul Dumnezeu să-le răsplătească însutit și înmiit zceasta faptă creștinească și să le lungească firul vieți îndeplină sănătate și fericire.

Țin se amintesc că partea leului la procurarea clopotelor a avut-o iubitul nostru preot dl Gheorghe Ionescu care prin predicile sale rostite în sf. Biserică a îndemnat poporul la sacrificiu pentru acest scop înalt, astfel în cât az 4. clopote ridicate în turnul Biserici noastre vestesc gloria neamului românesc, cheamă pe credincioși noștri la rugăciune, iar pe morți noștri îi deplăne.

Cinste și onoare se cuvine poporului dreptcredincios ai acestei parohii fruntașă, cari ascultând glasul conducătorilor firești a știut jertfi pentru împodobirea biserici lor strămoșești și înălțarea neamului românesc.

Cenadul-mare 20 Iunie 1924.

Un credincios.

Internatul Diecezan ort. rom. de fete din Arad.

Aviz școlar pe anul 1924—25.

În internatul diecezan de fete se primesc eleve cari cercetează liceul de fete al statului din Arad.

Taxa de întreținere. 6000 Lei, se va plăti la cassa consistorială ori la dir. Internatului în două rate egale: la întrarea în internat și la 1 Februarie.

Consistorul își rezervă dreptul, în caz de o urcare simțitoare a prețurilor, să ridice taxa de internat în cursul anului școlar.

Taxa de înscriere 100 Lei, taxa de medic 100 Lei și deteriorări 100 Lei.

Alimente: 125 kg. făină de pâne, 30 kg. făină albă, 100 kg. cartofi, 12 kg. unsoare, 10 kg. fasole (mazăre ori linte), 100 ouă, 5 kg. zahăr și 5 kg. săpun pentru elevele cari își spală rufele în internat, iar celelalte 1 kg. Pe viitor nu se mai face scutire de alimente sub nici un motiv.

Anunțurile pentru primirea în internat se vor face dela 15 Aug. la 15 Sept. Fiecare elevă va prezenta 1. *Certificatul școlar* de clasa absolvată; 2. *Certificat medical* că este deplin sănătoasă și 3. *Certificat dela comună* că nu este acolo nici-o epidemie. Numai aceia elevă se va considera înscrisă, care plătește a conto 1000 Lei din taxă.

Elevele cari din oaze cari motive ar părăsi internatul, vor fi obligate să plătească taxa și alimentele pe jum. an. Taxa pentru orele particulare de muzică (pian, vioară) se va plăti anticipativ pe jum. an. Pentru fiecare elevă se va depune la dir. int. 500 Lei pentru spese de cărți și recvizite școlare, despre care sumă se va da socoteală în regulă.

Elevele vor aduce: 2 perini cu 4 fețe, 1 plapomă cu 2 cearșafe, 2 cearșafe și 1 acoperitoare de pat, toate acestea vor fi albe, 1 covorel, 6 cămăși de zi, 6 cămăși de noapte, 6 pantaloni (4 albi, 2 negre), 6 pâr. ciorapi, 12 batiste, 4 fuste (2 albe, 2 negri), 6 ștergare, 3 servete, 2 cârpe de păhare, 2 cârpe pentru lighean, 1 cârpe pentru bucătărie care rămâne internatului, 1 față de masă, 1 ceașcă și 2 fârfurii, tăcămuri, inel pentru servet, podișor pentru tăcămuri, 2 păhare, 1 cârpă de praf, piepten rar și des, perie de dinți, de cap, de unghii, de haine și de ghete, 1 pâr. pantofi de casă, 2 pâr. ghete negre, 1 parapleu, 2 cutie pentru pieptene și perii.

Fiecare elevă este obligată să aibă uniforma școlaei: 2 șorțe negre cu mâneci, rochie de ștofă vânătă închis, blusa albă de vară, 2 șorțe albe, palton de iarnă și primăvară, pălărie de iarnă și vară. Toate acestea după modelul anului trecut.

Elevele să nu aducă obiecte de prisos.

Purtarea bijuteriilor și altor obiecte de lux este interzisă.

Pentru banii lăsați la eleve, dir. int. nu ia nici o răspundere.

*Direcțiunea internatului ort. rom.
de fete din Arad.*

1—3

INFORMAȚIUNI.

Conferința dela Palatul Cultural. Duminecă în 22 Iunie publicul Arădan a avut ocazia rară de-a asculta conferința profesorului universitar M. Dragomirescu. Subiectul conferinței a fost Caragiale. Dsa a împărțit operele literare din punct de vedere al ideologiei, al sufletului poetului și a plasticității. Adevăratele opere sunt cele plastice, cari sunt sinteza caracteristică a sufletului nostru. Caragiale a scris mult și variat, dar operele cari îl fac nemuritor, sunt nuvela *O făclie de Paști* și comedia, *O scrisoare pierdută*. Conferențiarul face o analiză munițioasă acestei opere și ne documentează că dela Aristofan, nu s'a scris o operă dramatică mai complectă, căci ea cuprinde în sine, toate trei felurile de comedie: de moravuri, de intrigă și de caracter. Aceste două opere fac parte din literatura universală, și cine vrea să cunoască aceasta literatură trebuie să citească și *O făclie de Paști* și *O scrisoare pierdută*. Dorim să vedem cât mai des pe dl. prof. Dragomirescu în Arad.

Inaugurarea internatului „Principele Carol” din Sân-Nicolaul-Mare. Duminecă a fost predat destinațiunii sale internatul „Principele Carol” din Sân-Nicolaul-Mare, care este edificat pentru școala medie d'acolo și care este rezultatul vrednicei directorului T. Bucurescu. Sfințirea a săvârșit-o protop. Dr. Ștefan Cioroianu asistat de preoții I. Popovici, G. Ionescu, I. Bojescu, S. Sebeșan și F. Popovici. După sfințire protopopul a arătat într'o cuvântare avântată menirea noului internat. A urmat banchet cu toasturi.

Publicațiune. In numele comunei noastre bisericesti din parohia Dud, aduc și pe aceasta cale mulțumită Preaonoratului Domn *Romul Motorca* paroh ort. român în Agraș, care au donat pentru repararea sfintei noastre biserici de aici 10 metri var.

Dud, la 8/21 Iunie 1924.

Stimător:

Dionisie Mateeș, par. ort. român.

A V I Z.

Cu onoare aduc la cunoștință onoratu-lui public și autorităților bisericesti, că în Arad, str. Dorobanților Nr. 41 (școala confe-

sională), am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; *construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri, și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
architect.

CONCURSE.

Conform rezoluțiunii Ven. Consistor ort. român din Arad Nr. 1923/924, se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante din comuna **Herneacova**, protopopiatul Timișorii, cu termen de **30 zile** dela prima apariție în „Biserica și Școala”.

Venitele sunt:

1. Una sesiune parohială în estenziune de 32 jugh., parte arător, parte fânaș.
2. Birul legal.
3. Stolele legale.
4. Intregirea dotației preoțești dela stat.
5. Casă parohială, care fiind cam deteriorată, comitetul parohial a luat angajamentul a o renova.

Preotul ales va solvi toate dările publice după venitul din parohie și va catihiza la școala din loc fără altă remunerație din partea parohiei.

Parohia e de cl. II., în lipsa recurenților de cl. II. se admit recurenți și cu cvalificațiune de cl. III.

Recursele ajustate cu documentele necesare conform Regulamentului pentru parohii și adresate Comitetului parohial din Herneacova, se vor înainta în termenul concursual oficiului protop. din Timișoara, iar recurenții se vor prezenta în cutare Duminecă, ori sârbătoare în sf. biserică din Herneacova spre a se face cunoscuți poporului.

Reflectanții din altă dieceză vor avea să producă act de legitimare dela Pr. Sf. Sa Dl. Episcop al Aradului, că pot recurge.

Dat în ședința Comitetului par. din Herneacova, ținută la 17/30 IV. 1924.

In conțelegere cu: *Dr. P. Țucra*, protopop.

—□—

2—3

Conform rezoluțiunii Ven. Consistor ort. român din Arad, pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. din comuna **Nadăș**, protopopiatul Timișorii se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în „Biserica și Școala”.

Venitele sunt:

1. Una sesiune parohială în estenziune de 32 jugh., parte arător, parte fânaș.

2. Birul legal.
3. Stolele legale.
4. Întregirea dotației preoțești dela stat.
5. Casă parohială, care se află în stare bună.

Preotul ales va solvi toate dările publice după întreg beneficiul din parohie și va catihiza la școala din loc fără altă remunerație din partea parohiei.

Recursele ajustate cu documentele necesare conform Regulamentului pentru parohii și adresate Comitetului parohial din Nadăș, se vor înainta în termenul concursual oficiului protop. din Timișoara, iar recurenții se vor prezenta în cutare Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Nadăș spre a se face cunoscuți poporului.

Concurenții din altă dieceză vor avea să producă act de legitimare dela Pr. Sf. Sa Dl. Episcop al Aradului, că pot recurge.

Dat în ședința Comitetului par. din Nadăș, ținută la 17/30. IV. 1924.

În conțelegere cu: *Dr. P. Țiucra*, protopop.

—□—

2—3

Pentru întregirea postului de preot din parohia de cl. II-a **Checheș**, tractul Belinț, se escrie concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Usufructul unei sesiuni parohiale de 32 jurgăre, parte arător, parte fânaș.
2. Birul parohial: 15 litri bucate, parte grâu, parte cucuruz.
3. Stolele legale.
4. Întregirea de dotație dela stat și
5. Folosirea casei parohiale, constătătoare din 3 camere, bucătărie, cămară etc. și supraedificate, cu intravilan.

Intrucât nu se vor prezenta concurenți cu ecalificație de cl. II., se admit și de cei cu ecalificație de cl. III-a.

Alesul e obligat se catihizeze la școala confesională din loc fără altă remunerație și a plăti dările după sesiune și după locuință și intravilan.

Doritorii de a ocupa acest post au să adreseze petițiile concursuale, instruate în regulă, Comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral ortodox român din Belinț, județul Timiș-Torontal, și sunt poftiți a se prezenta într'o Duminecă, ori într'o sârbătoare, în sf. biserică din Checheș, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în slujire și în oratorie.

Nainte de a se prezenta în parohie, au să se prezenteze protop. tractual spre a-și dovedi, că au ecalificația prescrisă, și întru cât sunt din altă dieceză.

trebuie să se prezenteze P. S. D. Episcop diecezan Ioan I. Papp, spre a cere binecuvântare, ca să poată concura la această parohie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopop.

Concurs de licitație.

La biserica ortodoxă română din **Orșova**, sunt de executat următoarele lucrări:

1. Repararea, plafonului și a zidurilor interioare și exterioare ale bisericii, inclusive transformarea podiului pentru cor.
2. Căptușirea zidului tâmplei (catapetezmei) cu parapet de lemn sculptat și
3. Pictarea interiorului bisericii.

Pentru darea în întreprindere a acestor lucrări în parte sau în întregime prin aceasta se escrie licitația publică cu oferte închise pe *Dumineca din 23 Iunie st. o. (6 Iulie st. n.) a. c. oarele 5 p. m. în locașul bisericii.*

Ceice doresc a lua în întreprindere aceste lucrări sunt poftiți a se prezenta la fața locului — cu excepțiunea celor ce s'au prezentat deja, — spre a lua cunoștință de starea lucrurilor. Cheltuelile de călătorie, precum și altfel de spese pentru schițe și devize nu se rebonifică.

Ofertele sigilate au a se înainta presidiului comitetului până la 22 Iunie (5 Iulie), cel târziu, până când au a se înainta și eventuale schițe și specificații de spese. Ofertele înrate după aceasta dată sau telegrafice însinuate nu vor fi luate în considerare.

Deodată cu prezentarea ofertei se va depune în numerar sau în hârtii de valoare și vadiu de 5% din suma devizului prezentat, care apoi înainte de încheerea contractului se va întregi la 10%.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a acorda lucrarea resp. lucrările de mai sus acelu resp. acelor întreprinzători probați, în cari are mai multă încredere. Întreprinzătorul zidar are a pregăti fondul pereților interiori după îndrumările ce i-le va da pictorul care primește lucrarea picturii.

Contractul resp. contractele încheiate devin obligătoare pentru întreprinzător îndată după subscrierea, iară pentru comuna bisericească numai după aprobarea lor de către venerabilul Consistoriu al eparhiei Caransebeșului.

Schițele și devizele deja înrate pot fi zilnic văzute la oficiul parohial, de unde tot zilnic se pot cere și informațiuni.

Orșova, din ședința comitetului parohial, ținută la 22 Maiu 1924.

ss. *ing. Ștefan Bornuz*,
președinte.

ss. *Costandin Dure*,
preot, notar ad hoc.

2—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**